

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 2/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä marraskuuta 2013 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta (HE 195/2013 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Assi Salminen, valtiovarainministeriö

- lainsäädäntöneuvos Tiina Sinkkanen ja poliisitarkastaja Joni Länsivuori, sisäministeriö
- hankejohtaja Hilikka Vanhatalo, Maahanmuuttovirasto
- johtaja Tytti Ronkainen, Väestörekisterikeskus.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- Poliisihallitus
- Verohallinto
- Helsingin maistraatti.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettua lakia. Esityksen tavoitteena on helpottaa ja nopeuttaa ulkomaan kansalaisen mahdollisuutta saada suomalainen henkilötunnus antamalla Maahanmuuttovirastolle ja poliisille oikeus tallettaa ulkomaan kansalaista koskevia perustietoja väestötietojärjestelmään. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös ulkomaan kansalaisia koskevien ja ulkomaiseen tapahtumaan perustuvien tietojen luotettavuuden arviointia koskevaa sääntelyä, jotta kaikkien rekisteröinnin edellytykset muuten

täyttävien henkilöiden tiedot voitaisiin tallettaa väestötietojärjestelmään.

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi kuolinpesän yhteyshenkilöä koskevien tietojen tallettamisvelvoitteesta, koska näitä tietoja ei ole mahdollista saada kattavasti ja yksilöidysti luotettavasta viranomaislähteestä.

Lisäksi esityksen tavoitteena on osaltaan edistää julkisen sektorin digitaalisten tietoaineistojen hyväksikäyttöä siten, että lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen muodostamisesta ja käytöstä.

Esityksessä ehdotetaan lain siirtymäsäännösten muuttamista niin, että Väestörekisterikeskuksen olisi annettava väestötietojärjestelmässä oleville rakennuksille pysyvä rakennustunnus ja tehtävä tästä johtuvat järjestelmämuutokset vuoden 2014 loppuun mennessä.

Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2014 luokun ottamatta muiden viranomaisten toimivaltaa koskevaa pykälää, jonka on tarkoitus tulla voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin (661/2009, jäljempänä väestötietolaki) ehdotetaan tehtäviksi muutamia, toisistaan erillisiä muutoksia. Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana kiinnittäen kuitenkin huomiota seuraavaan.

Väestötietolain voimassa olevan siirtymäsäännöksen mukaan väestötietojärjestelmään tulisi uusina henkilötietoina tallettaa muun muassa kuolinpesän yhteyshenkilöä koskevat tiedot 1.3.2014 alkaen. Väestötietojärjestelmä perustuu yleisesti käytössä olevien rekisteröinnin kohteet yksilöivien tunnusten, esimerkiksi henkilötunnuksen, käytölle. Selvityksen mukaan siirtymäaikana on käynyt ilmi, ettei kuolinpesän yhteyshenkilön tietoja ole tällä hetkellä mahdollista saada kattavasti ja yksilöidysti luotettavasta viranomaislähteestä. Verohallinto kerää näitä tietoja verotuksen toimittamista varten, mutta se ei kerää asianhoitajien henkilötunnuksia, koska se ei tarvitse niitä omassa toiminnassaan. Tehok-

kaan, kattavan ja luotettavan ylläpitomenettelyn puuttuessa ehdotetaan kuolinpesän yhteyshenkilöä koskevien tietojen tallettamisvelvoitteesta luovuttavaksi.

Valiokunta kuitenkin huomauttaa, että kuolinpesän asianhoitajatieto on yhteiskunnan tietohuollon kannalta tärkeä tieto samoin kuin perukirja jäämistöoikeudellisena asiakirjana. Sen vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että kuolinpesän yhteyshenkilön tunnistetieto- ja yhteystietojen ilmoittamisvelvollisuus ja mahdollinen rekisteröinti arvioidaan erikseen. Selvitystyössä tulee tehdä kokonaisarvio ainakin perukirjan tietosisällöstä ja sen tietojen rekisteröinti- ja käyttötarpeista ottaen huomioon myös sähköisen asioinnin suomat mahdollisuudet. Lisäksi on selvitettävä menettelyn toiminnalliset, taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 13 päivänä helmikuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pirkko Mattila /ps	Johanna Ojala-Niemelä /sd
jäs.	Jussi Halla-aho /ps	Outi Mäkelä /kok
	Rakel Hiltunen /sd	Tapani Mäkinen /kok
	Reijo Hongisto /ps	Osmo Soininvaara /vihr
	Risto Kalliorinne /vas	Ulla-Maj Wideroos /r
	Elsi Katainen /kesk	vjäs. Antti Rantakangas /kesk.
	Markus Lohi /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.